

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 6 флорини у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнике у Србији стане лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 29.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручнице.

О пројектима за унапређење школа у Војничкој Граници.

Написао Г. . . . р.

(Наставак.)

Главна разлика између онога листа, који сваки дан и онога који недељно излази та је, што онај догађаје с места саопштити и о њима говорити може, док време, које никад не почива, недељни лист прескаче. Тако што догодило се и нама при писању овога чланка. Док смо ми овај чланак писали и штампали била је овде конференција чланова комисије и много су, о чему смо ми хтели да говоримо, и они бележили. За то би било излишно да још о томе говоримо.

Ми ћемо у следећем само још једно питање узети у претрес, с којим је речена комисија мађијски поступала, шта више изгледа, као да су господа чланови хотимице хтели мимоићи то питање. А нама се чини, да сретно, духу времена одговарајуће решење тог питања треба да лежи на срцу сваком пријатељу народне просвете и човечанства. Питање је то: да ли треба да су школе конфесионалне или не. Држимо, да је то питање много важније од онога, које регулише стање учитеља и њихов однос према школи, јер се ово тиче само спољности предавања, што је све непостојане природе и што зависи од мањег или већег пожртвовања појединих или свију. Прво пак питање стоји у тесној свези са унутрашњим задатком школе и од њега зависи цео будући правац васпитања. С тога и видимо жестоку борбу странака мање више свуда, и свака странка жели, да са свог гледишта победи. Питање, да ли да су школе конфесионалне или не, то је алфа и омега целог овог предмета.

Речени министарски пројект заузима гледиште конфесионалне школе, то доказује што пројект говори

о верозаконској већини и мањини у општини и што ставља прописе за такве случајеве. Такав један пропис гласи, да катихета има предавати верозаконску науку, али је учитељу у дужности да децу вежба у њој. Овдашња комисија прешла је тај параграф с том кратком примедбом, да овдашња школа и онако није конфесионална, јер се у њој деца од разне вероисповеди уче. Та примедба није темељна, јер такав случај не одузима школи сасвим конфесионални карактер, што ћемо у следећем доказати. Но морамо да приметимо, да нам није намера, да верозаконску поуку прогласимо као излишну. Ми смо од оних, који благодетни уплив целиходног верозаконског поучавања, које дејствује и који ће вазда дејствовати на срце дечије, благодарно припознајемо, као што припознајемо велику заслугу за цивилизацију људску, коју је заслугу религија у свако време имала. Но религију ваља култивисати у фамилији и цркви а не у школи. Уз то су и друга времена, други обичаји.

Прека потреба би узрок те човек изађе из првобитног стања и пење се од ступња на ступањ у култури. Његов се видокруг шири, његова искуства, његово знање као и његов разум развија се. Разум са својим испитивањем, одкуд? за што? и на што? створи веру а вера религију као спољни свој знак. Какав је код појединог разум, така му је и вера а кака је образованост целог народа така је и религија.

Религија треба да одговара стању образованости и искуству и у колико ове напредују у толико треба и она да се модификује. Верозаконски ревнитељи свију религија, а ми не правимо разлике ни код једне, свагда су се држали старинекога, њихово беше свагда, да заузму гледиште стабилности. А да би сваки напредак још у зачетку угушили и

да се не би утемељило узајамно пријатељство међу људима, који су разне вероисповеди, они су завладали школом, овим садилиштем будућности. Овде се стезе дух, најдрагоценије се време троши узалуд, улевајући деци верозаконска правила, а ово општи напредак у науци физично закрађује и, поред тога предпостављајући истинитост своје религије другој, уче се да у животу то предпостављање пренесе и на људе, који су друге религије и тако се у млађане груди сеје интолеранција. А да је поступак тих ревнитеља имао жалосног резултата види се из тога, кад погледамо, колико је још и сад мало знање у народу и колика је интолеранција истога према другим вероисповедима.

Истина, свагда је било мужева, који су се ослобађали од уобичајеног старинског уплива и следовали правој науци, те ће њихово име у историји људске културе на веки остати светло и ако су били гоњени од својих савременика. Али сад ако бог-да биће боље. Број таквих духова множи се и већи су на броју од верозаконских ревнитеља. Наше време мора да чује њихов глас и да га уважава. Народи и владе кидају сад рачун са прошлосту.

Кад школе не би биле конфесионалне, морало би нестати сваког верозаконског гледишта. Јер цел школе није да прави од деце чланове извесне вероисповеди, већ да их изобрази, да постану људи и свени држављани. Она мора да да својим ученицима ону количину позитивног знања, које им је нужно за живот и за напредовање у науци; она им то мора дати чисто, непокварено, како би могли одма чим ступе у живот напредовати, а да не морају најпре оно што су учили као бесплодно и за живот непотребно одбацити и изнова се почети учити.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. Од неког времена влада лепа хармонија међу члановима нашег варошког заступништва. Озбиљно и темељно дебатују се предмети, но при свем том не имамо прилике опазити онакве појаве, које морадосмо у нашим белашкама често бележити. Ко познаје наше околности, томе није нужно причати за узрок тој појави; ми само хоћемо да констатујемо тај радосни факт.

И на последњем општинском већу текао је ток дебате уредно, непрекидан страстним изјавама, а предмети заиста беху важни, колико по нашу варош, толико још већма за наш завичај. Најинтересантнији предмет већања беше на том састанку питање о жељезници и продаји шума у Граници. Земунско варошко заступништво можда први пут беше позвано да решава о једном предмету, који је од значаја за сву Крајину. С тога се могло при дебати смотрити е каквом озбиљношћу наши општинари претресаше ту ствар, знајући за њену важност и сећајући се моралне одговорности, која отуда проистиче. Они су зрело расуђивали и дошли до тог резултата, да ће отуда бити користи за народ у Граници, што су закључили, да се пристаје уз намеру војеног министарства. И ми се надамо, да ће Земун имати узрока да се поноси са том својом иницијативом.

Из опширног извешћа о седници варошког заступништва дознаће читаоци, да је изабрат одбор, који ће написати меморандум и репрезентацију на цара, што ће их земунска општина разаслати на остале комунитете. Меморандум тај већ је изradio г. Ивић и ми ћемо га саопштити читаоцима у идућем листу као прилог, који ћемо у среду издати, надокнадујући онај број с којим емо изостали, кад је уредник овог листа био у Бечу због познатог посла.

(Општинско веће 19. маја.) Председник: г. капетан-аудитор Шрајбер, перовођа г. Орељ, мађистратски приседици: г. сенатор Петровић, г. варошки представници Солар, Марковић и Јовановић. Општинара је било 20 и седница се отпоче у 10 часова.

Отворивши седницу разложи у неколико речи председник, да је седницу сазвао поглавито с тога, што је депутација, изаслата у Беч Њ. В. цару, приспела и сад хоће да да релацију о повереном јој налогу. Но уз то рече, да има и других важних предмета, о којима је потребно да се решава. На то позове г. Ивића да да релацију депутације.

Г. Ивић зауевши место извештачко чита писмену релацију на немачком језику. (Види прилог наш. листа бр. 28.) Кад је овај господин извешће прочитао говорио је опширно и о осталим предметима, што су споменути у реченој релацији и о којима је депутација такође реч повела код војеног министарства. Из усменог овог извешћа дознаје се, да министарство није противно, да се у Земуну подигне реал-гимназија, као што ће се још и по другим местима у Војеној Граници виша училишта завести. Од ритских земаља одредиће се на научне цели 6000 лапца земље, као што ће се и у војни буџет ставити знатна сума за подизање и издржавање пројектираних препариција и других школа у Војеној Граници. Г. извештач рече, како је добио уверење на високом том месту о великим реформама, што ће се неодложно завести у управи Војене Границе и комунитета. За кратко време можемо, рече, ишчекивати предлог закона за земаљску одбрану и нови општински закон, који ће по уверењу добијеном на надлежном месту на најширем основу прокламовати општинску самоуправу. И ови нови закони биће предати комисијама најпре на претрес, пре но што ће се потврдити. Још је говорио о томе, како је депутација препоручила благонаклонности министарства нашу штедионицу и пољоделско друштво и како је од стране високог тог надлежатељства свака помоћ корисним овим заводима обећана. Свршивши своје извешће предложи г. Ивић у име депутације, да општинско веће, ако одобри поступање њено, да се избере један одбор, који се о жељезници и о другим односним питањима што стоје у свези с тим преважним по нас предметом направити меморандум, који ће се разаслати на друге комунитете, штабске и друге повешће општине с позивом, да се придруже у интересу земаљског напретка корацима Земуну.

Жива се дебата породи о овом предмету, у којој учествоваше више њих општинара претресавши темељно предлог. Општинар г. Јован Д. Јовановић рече, да у тој ствари не треба хитати, мађише пак Земун треба да предјачи, који није толико интересован у томе, јер нема шума. Иницијативу, рече, ваља оним местима оставити којих је интерес тежије скопчан с тим питањем. Говорник се боји отуда алих последица по Границу а одговорност за то не треба да узме на се Земун, како се не би данас-сутра нашој општини у јавним листовима пребацивало.

Противног мњења беху остали општинари. Г. Стеван Марковић примети, да ће се доходак од шума сам на унапређење Војене Границе употребити, а то је услов под којим земунска општина пристаје уз намеру министарства. Исту аргументацију изразеше и други општинари рекавши, да је боље, ако се паљеви, уместо да труну по нашим шумама, продаду а од дохотка да се заведу општи корисни заводи. Општинар г. Ивић рече, да је код министарства рекао, да ће Граница волети да шауме труну, него да се продаду а с тим новцима да се подигну касарње и културу иглањаче, но ако се доходак од шума употреби на култивисање нашег завичаја, то ће сваки родољуб пристати уз намеру војеног министарства и готов бити изјавити му своје саучешће.

Услед наведених аргументација општинари једногласно решише, да се усвоји предлог депутације а меморандум решено је да израде г. г. М. Ивић и И. К. Сопрон. Решено је још да се напише у једно и репрезентација на Њ. Величанство у истоме смислу и да се и једно и друго разасље усвојења ради на друге веће општине у Војеној Граници.

(Наставиће се.)

— **Јавили смо у прошлome листу, како је наша црквена скупштина једногласно избрала г. Јована Субо-**

тића за земунског посланика на народном конгресу. Председништво јавило је то одма телеграфом изабранику, који је избор захвално примио. Но јуче стиже на месцу власт од земаљске владе решење, да тај избор не важи, почем по регулативи у Војеној Граници могу само официри или званичници и ако њих не би било а оно други хонорационари, који имају у Граници непокретно добро, за посланике изабрани бити. Услед овог решења држаће се сутра у недељу у 8 сахата пре подне главна скупштина, која ће закључити, шта да се ради.

(Црквено-школски одбор.) Седница је била 11. маја. Председник је г. др. Миланковић а чланова беше 17. Председник прочита одговор с. мађистрата у погледу легата Јанка Кадељка и Мијалија Рохлиера, у ком се вели да се одобрава закључак цркв. одбора, решено је да се узме на знање.

Председник прочита одговор с. мађистрата, у ком се вели да су парох Савић и Андрејевић довели кључеве од црквене касе и ово се узима на знање.

Председник прочита одговор с. мађистрата, који говори да је министарство војено обуставило своје решење у погледу грчког школског фонда, решено је: почем цркв. одбор држи да по високом рескрипту од 10. августа 1868. има само он руковати са свима школским фондovima, то се има отпратити представка на војено министарство, у којој ваља разјаснити како је постао грчки фонд и како се данас с њиме рукује. Г. Ивић адвокат умолише се, да састави представку на војено министарство а г. г. Ђорђе Солар, А. Д. Јовановић и Игња Васиљевић имају г. Ивићу обавештење у тој ствари дати.

Председник прочита допис с. мађистрата, у ком се вели да су г. г. протопрезвитер зем. Аврам Живановић и парох Н. Савић тужили црквену скупштину дивизијоној команди у Варадину због тога, што још досад није разрезала парохијал на зем. становништво и општина се позива да одговори шта је досад рађено у погледу парохијала, решено је да се одговори.

Председник прочита одговор пароха Савића, који овако гласи:

Поштована господо одборници! Последњи ваш закључак под бр. 44. 27. априла т. г. повода ми даде по дугом размишљавању поношаја и односија мога према вама оменути вас, да мени на тај начин као ништалиратом пароху достављени закључак особи мојој никако неприличи у толико више, што тај начин писања од стране господина цреровеђе и капелана према једном старијем свештенику, не само да моја висока духовна власт никако одобрити неможе, него и сваки верни син цркве православне увидити мора, да се таквим поступцима руши до самог темеља внутрење чувство према важном позиву сваког појединог душепопечитеља.

Из овога дакле увидити морам, да г. перовођа на то смера, да моју личност вређа и тим важност моју код народа побије; јер ни из далека помислити не могу, да и један члан одборски који се из светског стањења састоји таквим начином дрскост би себи увео писати.

Господин перовођа ваља и то да зна, да оваковим начином подкочавајући важност свештеничког званија, подкочава и себи сам оцу стазу, којом је тек поче ходити, и треба да се опомене оног истинитог моралног изрека: „ко другом јаму копа, да сам у њу пада.“

Сада напослетку ограђујем себе, да закључке на овај начин писане и од г. перовође као сачинитеља подписане мени у будуће нешиљете.

У осталом препоручио би вам, да како ово моје изјашњење, тако и достављени ми ваш последњи бакључак целог садржаја мојој а уједно и вашој високој духовној власти припошљете, и то из два главна урока: што ја само једну духовну власт имам, која ми је компетентна пресуђивати, а то је честијеша квинторија, којој је на челу свети наш патријарх; а друго што ја никако неодобравам овај смело рећи могу нечувени начин писања једноме служитељу светог олтара и то од одбора коме је повиз да свештеничко достојанство пред целим светом у уважењу одржава, и којем би повизу у толико више имао одбор одговарати, што једно свештено лице за перовођу свога има.

У Земуну, 3. маја 1869.

Решено је да се цркв. одбор жалити има часној квинсторији против понашања пароха Савића а уједно и жалба учит. збора натраг поискати против понашања пароха Савића, коју је овај квинсторији отиравио.

Председник прочита молбу капелана Д. Руварца, у којој моли да му се даде предујам (форшус) у име припадајуће му плате, решено је да му се издаду у то име сто форината из цркв. касе св. богородичне цркве, с тим додатком да иети сто форината одма врати како се покупи разрезани парохџал.

Председник прочита молбу г-ђе учитељице А. Дамјановића да јој се повиси плата и да јој се не откажује стан, решено је што се плате тиче има се поднети главној црквеној скупштини да она реши, а што се тиче стана одбор остаје при свом старом закључку.

Председник на представку школских куратора да код неких дужника нису осигурана добра против ватре, пита шта да се ради, решено: дужници имају се повзати да осигурају своја добра против ватре и ово имају куратори, односно тутори извршити.

Председник прочита допис с л. маџистрата у погледу избора за идући карл. сабор, решено је: има се 17. маја сазвати црквена скупштина, која ће да бира посланика.

Председник прочита допис учитеља Милановића, у коме пријављује да капелан г. Д. Руварац веће науку ришћанску да предаје, решено је: г.г. Др. Милановић, Ђ. Солар и Ст. Марковић имају ову ствар уредити и извидети у чему је.

— У среду после подне, кад је оно бурно време било, те је ветар силно узрујао површину Дунава, превезао се је из Борче на ову страну честити попа борчански г. Берић са тамошњим лајтнантом и два граничара као веслара. Још нису ни дошли до средине Дунава, кад зачу попа неки вичући у помоћ глас. „То неко виче за помоћ,“ рече г. попа. „Није него ветар зуји“ одговараху му пратиоци. Глас се опет чу, но беше слабији. Сад се и остали уверише да је то викање у помоћ, али не знадоше где је, јер киша падаше пљуском и таласи беху грдни, те се није могло ни пет хватити далеко видети, нису могли од великог ветра ни устати да даље виде. Од куд глас долажаше управи корманош тамо чамац и после неколико минута еспазише где један чамац претурен плива а на њему лежаху два чове-

ка, чврето се држећи а трећи беше сав у води и грчевито беше се ухватити за крај од чамца и по кад-кад сав потоне. Наши борчани кад ово видоше напрегнуше силу и дођоше до изврнутог чамца. Но сад наста мука, како ће их у чамац узети а да се овај не изврне. Ту су имали доста борбе и више пута био је г. Берић у опасности да га ови, које је он спашавао смрти, не увуче у воду. Једва му је испало за руком, да их једног по једног увукао у чамац. Ти страдалници беху три батањичана, који се у малом чамцу хтедоше са банатске стране овамо превести, но напред Дунава их ухвати буре, изврне чамац те су се тако два сахата борили са смрћу. Кад су их борчани курталисали опасности били су већ модри и премрзли, као што су били и сасвим малксали и да још за који тренут не дођоше наши борчани, извесна би им била смрт. Кад су дошли у Земун г. Берић, их смести у гостионицу код „седам чунова“ и јави кордонској команди за те страдалнике граничаре. Г. Берић одпутовао је у Вршац на свештенички скуп, ради избора посланика на сабор. — Још имамо да јавимо за један догађај на води. Исти дан само сахат и по раније но што та непогода наста, приспеше овде на чамцу пет господина, који путују низ воду на маломе чамцу до Ђурђева у Влашкој. Што су јадни батањичани из нужде чинили, то ова господа чине из бесноће.

— Наш дописник из Београда пише нам ово: Намесници кнежевог достојанства издаше указ, којим се сазива на трећи дан Духова, 10. јуна велика народна скупштина која ће се састојати из 516 посланика, да реши, треба ли земљи нов устав, па ако треба, да може узети у претрес и решити и сам устав. На предлог г. министра унутрашњих дела (а по саслушању министарског савета) наместништво је решило да се од сад скупштине држе у Крагујевцу, па потоме разуме се да ће се ту и ова дужати. Ова наредба, да се скупштине држе у Крагујевцу није по вољи нашој интелигенцији, која држи да законодавно тело треба да се скупи у престолници, где би интелигенција и журналистика била на руци скупштини. — 21. о. м. био је парастос пок. кнезу Михајилу. У цркви је било много света, међ којим и млади кнез са својом фамилијом и г.г. намесницима и министрима.

Из Угарске дошли су и сродници покојника г-ђа Петрија и син јој г. Милош Бајић па и зет покојног кнеза, стари барон Николић. — 10. Јула (по новом) даваће овдашња чешка дружина свечану беседу. Осим певња и другог којечегга биће на овој беседи и слика Хусовог суђења и спаљења. Браћа Чеси не жалећи за то ни труда ни новаца послаше г. Њемца у Праг да донесе што је потребно за ту свечаност. — Чујемо, да ће се ове године држати омладинска скупштина у Београду. Надамо се, да ова неће проћи онако као што преклањска преображенска.

— У Новом Саду изабран је г. Светозар Милетић за посланика на народном црквено-школском сабору. Осим два гласа, сви су гласали за њега. Јуче беше избор посланика и у Панчеву и то само за регименту а не за варош, која није добила право да има посебног посланика на сабору, као што је то последњи „Панчевац“ јавио. Изабран је г. др. Пејић из Бечкерек а за његовога заступника г. Јован Павловић, уредник „Панчевца.“ И ту, веле, било је покушаја, да се протуре официри, но већина бирача, из сваке општине по два (толико из Панчева), изразише се, да имају налог, официре да не бирају. Особито се у том смислу енергично изразише пуномоћници перлеске општине.

— И хрватско-словенска земаљска обрана већ се устројава. Официри већим делом су наименовани Његовим Величанством. — Појавило се неспоразумљење између загребачке и пештанске владе због доходака архијерејезе загребачке, која је упражњена смрћу кардинала Хаулика. Мађарско министарство финансије послало је свога званичника да направи инвентар и да уреди, да за време упражњења епархије доходак од добара иде на цели, које одређује негдашњи закон. Но бан барон Раух се томе противио рекав, да по новом устројству загребачка влада има да располаже са црквеним делима. Бан је одржао победу у тој ствари.

— Од 1. Јуна п. р. почеше ново устројени највиши суд и апелација у Пешти за сву Мађарску свој рад. Дан пре престало је суђење краљевске и септемвирске табле. Преустројство се првостепених судова ишчекује. — У угарском сабору

још једнако трајаше дебате о адреси на престолну беседа. Сваки сматра те бескрајне говоре за излишне, кад је ствар готова, да ће се адреса деснице примити. Од истог дана ступио је у живот и нови судски поступак у Мађарској.

— Услед апеловања браниоца раскнеза Карађорђевића решио је другогостепени мађарски суд, да се оптужени пусти из затвора и да се може бранити из слободе, но то на основу положене кауције, коју је дао г. А. Чарнојевић, зет мајора Мише.

— У Љубљанској околини па и у самој вароши дошло је пре неки дан до екцеса између немачких чланова гимнастичке задруге и словенских сељака, који су на силу отели онима барјак задруге немачке боје. Дошло је том приликом до крви, те је жандармерија а најпосле и војска морала посредствовати. — И у неком селу близу Вараждина у Хрватској беше пре неки дан крвав сукоб сељака са војницима. Било је неколико мртвих и много рањених једне и друге стране.

— Прошли понедеоник државне код Прага више од 2000 раденика чешких свој митинг, на коме закључише да ишту, да и раденици у сабору и у варошком заступништву буду заступљени. Митинг је био у највећем реду.

— Наступио је мртви сезон. Из Беча јављају, да су многи државници отишли у купатила и да ће државни канцелар Бајет до који дан ићи у Гастајн, како буде све спремно за делегације, које ће се, као што је јављено 1. Јула п. р. у Бечу састати. Најзнатнија појава ове недеље у Бечу беше долазак вице-краља мисирског, који ће са својим министром спољашњих послова обићи и неке друге европске велике престолнице, па ће се после неколико недеља бавити у некој француској бањи. Говори се, да му је циљ путовања та, да позове владаоце лично на свечаност, која ће бити на јесен приликом отварања сујетског канала.

— У Риму праве велике припреме за васеленски сабор, који ће се тамо држати децембра месеца ов. г.

— У Француској још траје узрујаност духова због избора посланика за скупштину. У провинцији је дошло по где-где због тога до екцеса и

до сукоба са власти. У једној вароши направише и барикаде, које је војска за тили час порушила.

— У Шпанији још ништа није решено у погледу на будући облик државе и ако је монархична странка већа, која проси по европским дворовима за себе владаоца, но нико се досад не хтеде те сумњиве части примити. У сабору шпанском открило је министарство једно вандалско дело пређашње владе. Нестало је из земаљских музеја око 750 комада скупоцених слика старих шпанских сликара, које су по свој прилици продате Инглезима.

Земун. Данашња главна скупштина, сазвана с тога, што избор посланика земунског г. дра Ј. Суботића виша власт не дозвољава, решила је једногласно, да остаје при своме избору, почем је законит, и да се огради против свакога утицаја, који би повредио закониту аутономију општине у црквено-школским делима. Уједно је опномоћила председништво, да изда пуномоћје г. Суботићу и то поштом, ако овај не би лично амо дошао. Скупштинара је било 55, а председавао је г. др. Ј. Миланковић. Од мајистрата беху изаслати г. г. капетан-аудитор, Роб. ком. адјункт Орел и пол. комесар Блум. У идућем листу донећемо опширно извешће о тој интересантној седници.

— Синоћна беседа беше врло мало посећена. Но како ће, кад је до мркле ноћи киша пљуском падала. Једва да је било сто особа, међ којима вишим браће из Панчева и Београд. Сав распоред добро одпеваше, особито је први и трећи збор дивно одпевен. Веома се допао публици и двојев из опере „Велизар“ што певаше гг. Гавра и Петар Јанковићи. Наша певачка задруга лепо напредује, о томе могли смо се синоћ опет уверити.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Беч, 24. маја. (Телеграм.) Шеница у Бургу: моришка 86½-фунт. по 4.85, саванска 87-фунт. по 4.95, у Бечу банатска 87/88-фунт. по 4.85, 86/89-фунт. по 4.90, ст. београдска у Најенду 87-фунт. по 5.10, вивелбуршка у Вадеу 87-фунт. по 5.—. Ватска раж у Флорисдорфу 80/81-фунт. по 3.50. Мађарска зоб, транино, 45-фунт. по 1.88, 50-фунт. по 2.20. Промет у шеници 25.000 мерава.

М Земун, 24. маја. У данашњем листу износимо читаоцима обични преглед радње како наше тако и

панчевачке штедионице за месец мај. И један и други од тих младих завода је постигао највећу цифру своје радње у овом месецу. Обрт земунске штедионице био је 46.161 фор. и 57 новч. а панчевачке цинску суму од 111.940 фор. и 37 новч. показује. То су докази, који потврђују не само да ти заводи постојати могу, већ да је прека нужда била да се још одавна заведу. Види се колико су досад силни капитали остали бесплодни а при свем том зелењаштво је цветало код нас већма него игде. Контрасти се дакле додираше а ту на штету народне привреде и оних, који раде и са туђим капиталима.

Корисни ови заводи још више ће се развијати а напредак њихов скопчан је са напредовањем економног стања нашег краја. Тек је ово почетак и док корист тих завода још већма упозна народ распростираће се њихов утицај на све економне одношаје наше. Још има силних неплодних капитала како код појединих тако и код корпорација, који леже неплодни, законани у сандуцима, уместо да се уложе у корисна подухећа, за која наш предел широко поље показује. Какве су грдне суме, које неплодно по где-где леже, показује овај случај. Белегијека црква општина закључила је да положи своју готовину у нашу штедионицу. У след тога дошли су јуче овамо г. г. председник Јован Ранковић, подпредседник Ђока Пуљевић и одборник Стева Суботић са ваљаним свештеником својим г. Тарбуком и донеше 8000 форината, коју знатну суму предадоше штедионици. Ови су новци били досад без икакве користи а уверени смо да таквих случајева има доста. Колико је то штетно по народно имање!

Овом приликом да јавимо и то, да је измене штедионичког устава војено министарство потврдило. Од сад дакле може се добијати код штедионице новаца на два меничка потписа.

У вторник окрену се време, наступила је обиљна киша, која скоро непрекидно траје и сад кад ово пишемо. И температура се знатно снизила, у четвртак у јутру показивао је термометар само 8 гради топлоте. Као што се чита у новинама било је кише свуда по доњим крајевима. Те се пољоделац нема више бојати суше. Јако је плодно време и по свој Германији и балтијским провинцијама руским, где су свуд изгledi на жетву добри. У Француској и Инглеској напротив боје се, да

се усеви не покваре од многе кише, зато и јесу на западним житним тржиштима, у Марсељу као и у Трету, цене мало нешто боље.

Овом приликом морамо да се жалимо, што код нас има људи, особито у горњој вароши, који се противе брању дудовог лишћа за храну свиленим бубама, од дрва, што су им пред кућама. То лишће није за њих ни од какве користи а хранитељи свилених буба не могу без њега бити, јер ако се хоће та струка иоле у већој количини култивирати и отуда знатан доходак имати, то ваља брати лишће, где се год нађе, чему се ни један паметан човек противити неће, у толико мање што дрва пред кућама нису својина појединих, већ имаовина општинска, која је храниоцима дозволила да лишће беру.

Земун. Обрт Земунске Штедионице месеца маја 1869. п. р.

Примање.	
Пређашња готовина благајне	ф. 11859.46
Разни улози	24261.40
Уплаћени зајмови на залозе дати	15.43
Други зајмови	320.—
Уплаћене менице	8810.59
Камате од зајмова	119.88
Камате од зајмова на залозе	31.—
Камате од есконт. меница	318.04
Доходак од штампарских ствари	17.80
Провизија и писарина	125.03
Внапредне камате	5.18
Conto sospeso	276.41
Непосредна штемпарина	1.35
Свега	ф. 46161.57

Давање.	
На уложнице повраћено	ф. 4874.08
Камате од уложених капитала	62.11
Дати зајмови	8883.43
Дати зајмови на залозе	1320.—
Есконт. менице	14000.—
Разни трошкови	11.79
Плата званичницима	116.65
Conto sospeso	101.56
За набавке	4.80
Готовина благајне	16787.15
Свега	ф. 46161.57

Земун. (Званично.) Панчевачка региментска власт даје на знање, да ће се 4. Јуна издаше у Панчеву, у коме се налази главна стража, дати под закуп путем јавне дражбе.

— Земаљска власт проглашава, да ће одсаду у области српске банатске регименте због разбојништва и убиства бити преки суд.

— Сурчинска компанија јавља, да ће се 29. маја у Добановци, 30. у Сурчину, 31. у Бечмену и Јакову и 5. јуна у Бољевци земље давати јавном дражбом под закуп.

— Овогодишњи вапаш у Жабљу у шајкашком батаљону држаће се 2. и 3. место 8. јуна.

Панчево. Обрт Панчевачке Штедионице месеца маја 1869. п. р.

Примање.	
Готовина прошлога месеца	ф. 12612.41
Улози овога месеца	39542.72
Уплаћене менице обичне	56358.09
Уплаћена меница реалног кредита	1100.—
Есконт. меница обичних	816.97
Есконт. меница реалног кредита	19.98
Камате од зајмова на непокретности	145.50
Престојбина од зајмова на непокретности	5.75
Уплаћени зајмови на залозе	1320.83
Камате од зајмова на залозе	16.42
Писарине	1.70
Свега	ф. 111940.37

Издавање.	
Враћени улози овога месеца	ф. 44950.83
Камата на улоге	80.42
Зајмови на непокретности	1150.—
Зајмови на залозе	820.83
Есконтирате менице	41442.63
Есконтирате менице реалног кредита	1100.—
За Трошкови	122.74
За Плату	196.66
Готовина за месец јуни 1869	22076.26
Свега	ф. 111940.37

Сисак, 18. маја. (Е. Б.) Цене шенице су слабе, којом робом износи недељни промет 25.000 вагана и то банатске, бачке и лотиске, 83/85-, 84/86-, 85/86-фунт. по 3.60/65, 370/78, 4. - 4.15. Слабије кавошке по 3.—/3.20. Банатска и сремска наполица, које је свега продато 1000 вагана, 80/81-фунт. по 2.70, 76/80-фунт. по 2.40/50. Кукуруза продато је 20.000 вагана са лађе и то банатског, сремског и славонског, 83/84-, 84/85-, 85-фунт. по 2.10/15, босанског решетаног 85/86-фунт. по 2.05/13. Банатски се кукуруз тражи. Јечма нема, номиналне су му цене 2.10/40. Зоби је продато 2000 вагана и то бачке, сремске и банатске, 42/43-, 44/46-фунт. по 1.40/45, 1.60/70, босанске и српске зоби цента 2.85/90 до 3.05. Вода опада но још је за пловидбу.

Пешта, 18. маја. (С. К.) Житња радња беше првих дана прошле недеље слаба; шеница истина мало је скочила у цени при свем том што је обилне кише било по где-где, но са друге стране тужине се што нема кише. То ће бити и узрок, што су се цене понавиле а и бољи су гласови стигли са страних места. С тога се плаћала шеница 10 нов. скупље. Промет износи 130000 цолценти, а од које бар две трећине кунице овдашњи млинари и остатак је узет за извоз.

Наполица се слабо тражи и цолценту држе на 2.60/70. Ражи је пак око 20000 мерова продато по 2.80/95. У јечму се оскудева, продато је око 8000 мерок по 2.20/40 и по 1.80 до 2 фор. Промет у зоби ограничавао се је на месну потребу и продато је око 20000 мерова по кавоши 1.70/72, 1.76/78. Неколико терета банатске зоби продато је у Буру на закључак по 1.77/78, после се плаћала и 1.80.

У кукурузу не беше знатне промене, само што је готова роба била плаћена са неколико новчића скуље. Цена робе на рокове, која се узела ради намирења пређашњих закљечака, остала је непромењена. Плаћала се цолцента бачке робе по 2.15/20, меров банатске ва јуни, јули и Август по 2.15/20. Промет у кукурузу износио је 50000 мерова.

Маст, варошка роба с буретом по 40.50, сеоска роба по 37.75 до 38.25, српска роба по 38.25 цента.

Џеџен мед по 18.50 до 19 ф. Восак, кога мало има на пијаци, продаје се по 114 до 115.50 цента. У шљивама, маџуну и шишаркама не беше радње.

ОПШТА РУБРИКА.

Уредништво не одговара за чланке, који се печатају под овом рубриком.

Моја историјска драма КРАЉЕВА СЕЈА

штампа се. Ко је рад да се предброји нека јави мени или г. Стеви Рајчевићу фактору државне штампарије. Омладинске дружине молим да ме братински потпомогну, а словенске листове да прештампају овај оглас. Књига стаје 6 гр. чар. или 60 н. У Београду 19. маја 1869.

Др. Милан Јовановић.

Nach einem verregneten Concertabend.

Motto. Ich sehe Viele welche nicht hier sind. . . .
Wo war't Ihr Schönen gestern? Ich sah euch nicht trotz dem
Suder:
Ihr seid gewiß wie Zucker süß, doch seid ihr nicht . . . von
Zucker? — — *

ОБЈАВА.

Потписани јављам, цењ. публици да се у мојој трговини сваке врете „слаткога“ (сулца) и „ратлукума“ по најумеренијој цени добити може. Са приспевајућим врстама воћа биће и избор већи.

К. Антонијевић.

Verfchleiß

des echten I. I. anschl. privill. eg., von der medizinischen Fakultät in Wien geprüft und bewährt befundenen, im Jahre 1868 neu verbesserten und von Sr. Majestät neuverordnetem mit allerhöchstem Privilegium ausgezeichneten taufendfach erproben und attestirten

Arcanum

zur schnellen, leichten und gänzlichen Ausrottung der Ratten, Hausmäuse, Feldmäuse, Hamster, Maulwürfe und Schwaben.

Preis einer großen Dose 1 fl. — Preis einer kleinen Dose 80 kr

Mathilde Bartolotti f. f. Priv.-Inhaberin,

Fabrik: Neubau, Neubaugasse Nr. 70, 2. Stock, Thür Nr. 8, in Wien.

Zu haben in Semlin bei D. Joannovic's Sohn. Bestellungen en gros so wie auch einzelne Dosen werden gegen Postnachnahme schnellstens effectuirt. Wiederverkäufer erhalten anständige Provision.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	19.	20.	21.	22.	23.	24.
М а ј а.						
Дукат цесарски	5.85 1/2	5.86 1/2	5.86 1/2	5.86 1/2	5.87	5.88
Сребро	121.75	122.—	122.—	121.75	121.75	122.—
5% металници	61.85	61.70	61.80	61.95	62.10	62.10
Ови с кам. мај—новем	61.85	61.70	61.80	—	62.10	—
5% народни зајам	69.90	69.70	69.85	70.—	70.15	76.40
Акције народне банке	750.—	749.—	748.—	750.—	751.—	752.—
кред. завода	291.80	290.80	291.10	292.60	295.90	296.20
Довоци 1860. године	102.30	102.—	101.80	101.70	102.15	102.40
Лондон	124.45	124.60	124.60	124.35	124.35	124.45

Пловидба местне лађе до 19. јунија.

Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у јутру.
Из Београда у Земун, у 7 сахата у јутру.
Из Земуна у Београд и Панчево, у 7 и по сахата у јутру и у 2 сахата по подне.
Из Панчева у Београд и Земун, у 10 сахата пре, и у 4 и по сахата после подне.
Из Земуна у Београд, у 7 сахата после подне.
Из Београда у Земун, у 7 и по сахата после подне.

Крчма на друму.

Приповетка Ивана Тургенева.

XIII.

Међутим Јефремова жена приметивши да је незваног госта нестало, отиде у кухињу, почем још не беше свануло . . . беше неки празник. Она се саже пред пећ, да извади угљен за ватру и одма позна да је неки пре ње упаљено угљевље поватио; потражи нож по нигде га не могаше наћи; и даље разгледајући по кухињи виде, да јој једног, од четири лонца нема. Она се мало замисли, а затим оде у преграду своме мужу. Није било лако разбудити га, а још теже обавестити га, зашто га буди. На све што му је год она говорила, одговарао је он једно те једно:

— Он је отишао? Срећан му пут! Шта знам, да чиним! Он је узео један нож и лонац — сад срећан му пут! — Али шта знам да радим?

Најзад се Јефрем диже, и кад своју жену пажљиво саслуша, сагласи се он с њом, да то није чист посао, и да се при томе не може остати.

— Да, рече његова жена, то је врло непријатна ствар; у његовом очајничком стању могао је он лако и какво зло учинити . . . Ја сам то још синоћ приметила, да он не спава, него се само по пећи ваља; ти би добро учинио Јефреме Александрићу, кад би отишао за њим да видиш, да није . . .

— Слушај, шта ја мислим Иљино Феодоровна, одговори Јефрем, ја ћу сад одма отрчати у крчму; него мамице, молим те, дај ми једну чашицу ракије, да се мало растрезним. Иљина се замисли.

— Сад — рече она најзад, ја ћу ти дати ракије, Јефреме Александровићу, али ти ми мораш обећати, да нећеш правити никакве будалаштине.

— Зато се не брини Иљино Феодоровна. И пошто га ракија мало опорави, отрча он правце крчми.

Сунце беше тек огрејало, кад он у дворану дође, и при вратима застаде упрегнуте таљиге, на којима један од Наумових људи, са уздом у руци, сеђаше.

— Куда тако рано? зашта Јефрем.

— У варош, одговори срдито упитан.

— А за што?

Радник слеже раменима и ништа не одговори.

Јефрем скочи с коња и пође у кућу. И сретне Наума, са свим обученог и са капом на глави.

— Нови газда, честитам ти кућу и да бог-да за дуго у њој здраво и весело поживео, рече Јефрем, који је Наума лично познавао. — Ако бог-да тако рано?

— Баш задуго, одговори срдито Наум. Мало је фалило, па да први дан изгорем.

Јефрем се упрепасти.

— Како то?

— Тако; нашао се један, који ми је хтео кућу да запали. На срећу, ухватио сам га на самом делу.

— Да то не буде Аћим . . . питаше, затежући се Јефрем.

— Та одкуд ти знаш? да је то Аћим. Он је ноћас са запаљеним угљеном у лонцу дошао и ватру наложи . . . Сви моји раденици могу то посведочити. Оћеш сам да видиш? Ја ћу с њим да идем на суд.

— За бога, Науме Ивановићу! мољаше Јефрем; пустите га! Немојте га тако старог сасвим упропашћавати. Не грешите душу, Науме Семоновићу! помислите — човек у очајању — који главу изгуби . . .

— Стој, брате! пресече га Наум оштро. Зар то да буде! Њега ослободити — та сутра би ми опет кућу запалио.

— Та неће, Науме Ивановићу, верујте ми. Верујте, то ће за вас бити боље — тада ће истраживати и питати суд — сад ви и сами знате.

— Па шта, са судом? ја се не бојим никаквог суда.

— За бога, Науме Ивановићу, ко се не боји суда . . .

— Та ћути човече, не говори којешта: Чини ми се да си још сабајле пијан, место да си данас у цркви.

Сиромаху Јефрему текоше потком сузе: — да, ја сам пијан, али ипак говорим истину! викну он. Опростите му христа ради!

— Сад ћути; о томе ни речи!

И Наум се попе на мердевине.

— Ради Авдокије Арефијевне, опростите му! мољаше Јефрем, који за њим иђаше.

Наум пође подруму и отвори врата. Јефрем из великог љубопитетва подиже врат преко Наумових леђа и једва угледа Аћима у једном ћошку. Пређашњи газда ове крчме у целој околини поштовани човек, сеђаше на слами са везаним рукама, као какав злочинац. Чувши шушањ подиже Аћим главу. Он је изгледао, врло мршав и жалостан — упале очи једва му се виђаху испод високог, као восак жутог чела, суве усне беху сасвим помодриле. . . Његово се је цело лице изменило и добило је ужасан, дивљи изглед.

— Устани и излази! рече Наум. Аћим устаде и прекотрља се преко прага.

— Аћиме Семоновићу, викну Јефрем, зар си хтео живот да изгубиш?

Аћим га гледаше ћутећи.

— Да сам знао, за што си ракију искао, не би ти никако дао; заиста ти не би дао; ја верујем, да сам га сам опио! . . . Ах, Науме Ивановићу! настави Јефрем, ватајући га за руку, — смилујте се на њ, ослободите га!

— Гле, будалаштина! рече заједљиво смешећи се Наум.

— Сад излази! заповеди он, обрнувши се опет Аћиму. . . Шта чекаш?

— Науме Ивановићу! започе Аћим.

— Шта је?

— Науме Ивановићу! рече Аћим, саслушај ме, ја сам крив, ја ћу се сам с тобом парничити, а бог ће нам сам бити судија. Ти си ми све одузео, ти то сам знаш. Све до најмањег. Сад можеш и мене упропастити, а ја ти имам само ово казати! ако ме сад ослободиш, — сад — то нека буде за то. Задржи све! Нека ти је ала! Ја сам задовољан и желим ти сваку срећу. Ја ти то кажем као пред богом; ослободи ме — нећеш се за то кајати. Бог нека ти буде у помоћи.

Аћим зажмури и ћуташе.

— Заиста! О то би требало да ти верујем!

— Јесте, за бога! веруј му викну Јефрем! заиста веруј му. Ја стојим добар за њега, за Аћима Семоновића моја глава у залог — јест заиста!

— Лудорија! рече Наум, — напред! Аћим гледаше у њега.

— Које хоћеш, Науме Ивановићу! бирај. Али ти узимаш много на твоју душу. Ако ти је то тако хитно — добро! хајмо. . .

Наум погледаше Аћима врло озбиљно. „Не би л' заиста боље било, мишљаше он, да га пустим, нека иде до врага! Иначе ни сам за живот сигуран . . . а Авдокија не би ме оставила ни један час на миру. . .

Док Наум тако о ствари размишљаваше, нико ни реч не проговори. Слуга, који беше на таљигама и који кроз врата могаше све видети, шта се ради, махаше само главом и по кад-кад би задрмао узду. Оба остала радника стајаху на басамацима и тако исто ћутаху.

— Сад чуј, стари! започе Наум; ако ја тебе ослободима овим слугама (показујући главом на раденике) заповедим, да ништа не разглашују — хоћемо ли онда ми бити начисто један с другим?

— Као што сам ти казао, задржи све!

— А признајеш ли ти, да ти ја нисам ништа дужан.

— Ако сам ја теби дужан, то си и ти мени.

Наум мало поћута.

— Закуни ми се богом!

— Тако ми вишијега бога, одговори Аћим.

— Ја напред знам, да ћу се за то кајати, — још до тога стоји, шта ће бити! Дај ми руку!

Аћим му окрену леђа и он га стаде дрешити.

— Чуј стари, настави он, дрешећи га, — не заборави да сам те ја ослободио, пази добро!

— О мој љубазни Науме Ивановићу! повика Јефрем, — бог ће вас за то наградити.

Аћим протегну своје надувене и као лед ладне руке и оде у дворану.

Наума пређе неко нагло, тако речи Искаротско кајање, бејаше му жао, што га је ослободио: — Пази добро, закleo си се! рече Наум.

Аћим се окрену и погледавши двор, рече му тужним гласом: просто нека ти је до века! . . . бог те живио!

И полагао изађе он на друм, Јефрем га праћаше. Наум даде руком знак, да се испрегну кола и врати се у кућу.

— Куда ћеш ти Аћиме Семонићу? зар нећеш код мене? питаше Јефрем, кад виде, да Аћим скрену с главног пута на десно.

— Нећу, Јефреме, хвала, одговори Аћим . . . идем да видим, шта ради моја жена.

— То можеш и доцније . . . требало би за радост једном . . . ти ме разумеш.

— Нећу благодарим Јефреме . . . ја сам задовољан. Хвала ти.

И Аћим оде и не осврну се више.

— Погле само, па још тако задовољан, викну Јефрем зачуђено, а ја сам се за њега закleo! Не, томе се нисам од њега надао, настави он тужно, јер сам се за њега закleo.

Јефрем се сети да је заборавио, да узме нож и лонац, па се врати у крчму. . . Наум заповеди да му се даду ствари, али се не сети да му да чашу ракије, те тако Јефрем, понижен и трезан врати се кући.

Но Иљина Феодоровна истера га из куће.

xiv.

Међу тим Аћим иђаше лагано путем, који је водио добру Лисавете Прохоровне. Он још не могаше к себи доћи, сав је дрктао, као еваки, који очевидну смрт избегне. Он

је једва веровао да је слободан. Зачуђено погледаше он на поље, на небо, шеве, које се у топлом летњем ваздуху лепршаху. Прекисиноћ код Јефрема не беше ништа окусио већ је непрестано лежао на пећи; најпре је хтео да несносну тугу и жалост ублажи ракијом, но га ракија не могаше савладати — његово је срце прекипело од жалости и јарости и стаде смишљати, како би се зликовцу Науму осветио. Он само о Науму мишљаше. Лисавета му Прохоровна и не дође у памет. Устекао се је да о Авдокији не мисли. У вече цел за осветом дође до правог беснила, и овај отпремиран и слабачак човек нестрпљиво очекиваше ноћ, и као што курјак на грабеж потрчи, тако исто хиташе он сад потајно са ватром у руци, да своју негдашњу кућу утагани. . . Тада га ухватише и затворише. Ноћ прође. Шта ли му не долажаше на памет ове ужасне ноћи? Тешко је речима исказати, шта таком човеку у таким тренутцима долази пред очи. Све муке описати, које је он претрпео, тако је исто тешко, као што су ове муке у самом човеку неисказане и неме.

Из јутра пре доласка Јефремовог к Науму било му је мало лакше. . . Све је изгубљено мишљаше, он. . . Све у ветар! . . . Да није био човек доброг срца, у овом би тренутку постао зликовац, али он не беше зле природе. Под ударом изненадне и незаслужене несреће, решио се је на злочинство, но покушај да то изврши јако га дираше и његово зло поврати му опет грозну тугу и жалост. Кад је познао своју кривицу, одбаци све бриге, и сад се поче тужно, али усрдно молити богу. Најзад . . . можда и нехотице . . . стаде викати: Господе, боже мој! — и сузе му капаху из очију . . . задуго је тако плакао и мало по мало би му лакше на срцу. Његово мишљење чинило се да је узело други правац, кад би он за свој злочински покушај био кажњен. . . Но тако изненадно бивши ослобођен, иђаше сасвим изнурено, више мртво но живо, али мирно, да своју жену види.

Кућа Лисавете Прохоровне била је за једну и по врсту удаљена од њеног села, лево од пута, до ког беше Аћим дошао. Кад дође до пута који води спахиновој кући, стајаше дуго време перешен. Најзад се одлучи, да оде у село, где у његовој пређашњој колеби стари му стриц живљаше. Мала и прилично остарела Аћимова колеба, била је

готово на крају села. Целог свог пута не срете никога; све живо беше у цркви. Само што једна стара болесна сељанка подиже у вис прозор са куће, да би га могла видети, и једна девојчица такође га гледаше, која са празним крчазима иђаше на извор. Први човек, кога Аћим срете, беше његов стари стриц, кога је и тражио. Старац је целог јутра седео на клупи од траве, гријући се на сунцу и шмрчући бурмут. Није отишао у цркву, јер му је било нешто зло, и тек се с клупе диже, да свог болесног комшију посети, кад угледа Аћима . . . заустави се, погледну га оштро, па му рече:

— Помоз бог Аћимушко!

(Свршиће се.)

Црта из живота вештачког.

(Наставак.)

За доба Људевита XIV. бејаше у турнонској улици зграда нека стародревна, но ипак за то укуена; у горњем спрату обитавала је млада госпа, коју су због њене лепоте и дражи сматрали као изврстан појав међу тадањим госпама. Амалија де Лавињска звала се млада госпа, а била је стручак љубавне дражи и лепоте: имала је очи, тако светле, да се „сунца сјај“ поред њих губио; обрашчићи њени бесцен беху, што надмашише румен ружичин; груди бајне млеко-беле беху од којих очи засенуше, и наспрам којих је потавнио снег са гора алпијских. Па сад треба да јој још видимо најлепшу ручицу и удиљ ножицу, па пред нами је слика, коју не може замислити ни најбујнија фантазија источњачка.

Амалија седела је поред малог свог стола за посао, ал се неје ничим баш занимала, безбрижно је само погледала доле на улицу, кад уједаред послужитељ уђе и пријави господина Ригода.

— Господин Риго желео би са мном да говори? — запита зачуђена Амалија, мора да сте се помели?

— Не сам се помео милостива госпојице, рече послужитељ, то је господар, што сам га по заповести милостиве дозвоа, да поправи дворану.

— Па ја сам вам казала, да ми нађете сликара, што ваја собе, а ви ми доведосте најславнијег француског вештака, што слике снима.

— То бар несам ја крив одговори послужитељ, јер сам био од јутрос код моје шогорице хусонске,

па сам се тешкао, како би требало да нађем сликара. „Па како те даље што не сврби, рече ми добра душа та, том ћемо лако помоћи, јер моја другарица, капицијница у Сен-Гермен де преској улици број 75. има пеког кирајџију, за ког кажу да не слика хрђаво.“ Па по том савету отишао сам тамо, ал' морам признати, да ми је стан господара Ригода сувише отмен изгледао за једног сликара, што собе ваја.

— Како било, да било, рече Амалија, не да се више опозвати; замолите дакле господина Ригода да изволе ући.

Послужитељ се уклони, а одмах за тим уђе Риго; застаде као окамењен, кад угледа госпојицу де Лавињску. Тргне се брзо, па поклонив се нехотице ухвати је за леу ручицу па притиште ватрен пољуб на њу.

— Милостива су поручили да дођем. поче Риго, а ја не хтедох часа почасити, а да заповести вашој не следим.

— Примићете да сам у забуни с неспретности послужитељеве, који место да ми је довео обичног сликара, што собе ваја, нађе вас господина Ригода, чувеног и славног вештака.

— Како, милостива ме дакле познају? — запита не мало зачуђен Риго.

— Ја баш да не познајем славног вештака: кога је име познато на далеко изван граница француских; који је овековечио вештином својом краљеве и кнежевиће? Не говорим све ово за то, да вам ласкам, знам и то врло добро, да је дота славно име ваше, те да може бити и без овог сујетног шерета; намерна сам само да се оправдам пред вама да не би можда посумњали, да вас мојом кривицом понижавају, сравнивајућ вас с простим којим мазалом.

— То сам дакле мислио милостива, па сад кад ме застидесте зар несам по заслуги томе сам крив? што сам тако малодушан био, те несам разјаснио забуну у вашег послужитеља? наравно да ми тада не би удео пала срећа, да угледам узвишено лице ваше, милостива госпојице. Ни најмање се дакле не кајем, што сам тако лакоуман био, те сам нагону свом следовао; шта више благосиљам онај час, кад ме сасвим просто неспоразумљење амо доведе, да угледам вас, — адем париски.

— Сликара сте господине зато, и умете да ласкате.

— Изузимам се у овом случају, што кажем, истина је права. —

— Да се уверите цењени господине, да сам и ја пријатељица вештине, наравно у врло малој мери, јер ми средства оскудевају, измолићу си радост, да вас одведем у моју малу галерију.

Амалија проведе нашег вештака кроз многе одаје, док на послетку не уђоше у једну дугачку дворану, која јасно осветљена беше а о зидовима могао си видети вештачке рукотворине Тицијанове, Рембрантове, Ман-Дикове, Тењерове и других вештака.

— Томе се несам надао, рече Риго а више сам се још изненадио тим, што ме доброту ваше удостојисте. Пре но што се опростим, допусти ће ми милостива, да вам се још једаред поклоним и још нешто замолим: да ми не закрате милостива срећу, да вас смем и опет угледати.

— Свагда ћете ми мио гост бити.

Риго ухвати руку Амалијну, пољуби је, и удали се дубоко ганут лепотом и духом госпојице де Лавињске. У непрестаним мислима на Амалију оде у краљевски двор, где свога пријатеља Мерсјера нађе, а овај њему на сусрет полети.

— Шта је с тобом Хијасинте, рече лакрдиписац. Сасвим си ми нешто — ко да ти несу све козе на броју. Па ако ти је зло, да отрчим једанчас по кола.

— Та окани се тога, вако добро не беше ми баш никада, као што ми је сада, нешто ми се десило данас, што би ти умео врло дуго да приповедаш, а што ја све до сада не знадох.

— Да неси можда којој лепој госпоњи хаљину одадерао?

— Ето ти на. — Боже сачувај!

— А да неси какву матору госпојицу оченио?

— Баш од свега ништа. — Заљубио сам ти се! помисли само мој Анатоле.

— Та не може бити. Риго брате па у коју то ако смем питати?

— У госпојицу Амалију де Лавињску.

— Тако. Иде момак да ваја собе, па ти се заљуби у домаћицу од гостионице. — У осталом знамо се!

Па дед' преповедај ми, како је то било! —

— Сасвим просто. Кад уђох у дворану, спазим госпојицу де Лавињску, застацем као громом порав-

жен, јер тако савршену лепоту не видоше очи моје до данас.

— Дакле драги мој, увиђаш ли сада да неје нужно по године, него често и један само тренут, па да се човек у коју заљуби, те се тако нећеш више ни чудити, одкуд то да сам се ја јуче тако брзо заљубио у моју леу, што је нестала. Ох, да ми је да угледам још једаред тог анђела, па да с места мирно умрем!

— Тад би тек желео да живиш.

Међу тим теши се, та ти се надаш да ћеш је још једаред видети.

— То је једина ми још утеха! Но надам се, да ћеш ме претставити твојој љубазници, јер не треба бар мене ради да си љубоморан.

— Егле ти то њега, та ти велиш, да је госпојица Амалија већ моја љубазница, тако далеко још не смо брајане, шта више ја држим да ће ме пре пазити као пријатеља, а не као љубазника.

— Међер ја видим мој, Хијасинте, да ти још не познајеш женскиње. Госпа, која је тако млада, ко што је Амалија не познаје осећаје пријатељске, она уме само љубити, па зато се смејем сваком у очи, који ми каже, да има пријатељицу од 22 године; тек кад прођу критичке године, онда се налази у речницима госпођа реч пријатељство. Да брат „Ригоде“ госпојица де Лавињска лепо се заљубила у тебе, па сад — ђуткац.

— Судиш све по себи, ал могао би се у том љуто преварити.

— Је с' чуо ил' оћеш баш за луду да ме држиш, ил мислиш баш озбиљски, да се не може ни једна госпа у тебе заљубити! зар неси одрастао, као сушти адонис, па онда твоја лепа црна коса, па твоја прекрасна брада. — О, знам ти ја, шта бегенишу госпе.

— Е ништа видећемо, како ће се лист обрнути, а ја нећу труда пожалити, да те о свему известим.

— До виђења Хијасинте! —

Риго се упуту своје стану, да продужи започете своје послове, и Мерсјер се лонгаше по улицама у лепој нади, да ће опет видети своју леу тицу, што се изгубила.

(Свршиће се.)